

Asia: VN/16276/2024

Lausuntopyyntö; Hanke ampumaratojen toiminnan turvaamiseksi ja uusien ampumaratojen perustamisen edistämiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Sujuvoittaako ehdotus ampumaratoja koskevia ympäristölupaprosesseja sekä lainsäädäntöä riittävällä tavalla ottaen huomioon hallitusohjelman mukainen tavoite 1 000 ampumaradasta vuosikymmenen loppuun mennessä?

Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto (SVKL) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta ampumaratalain muuttamiseksi. Liitto on aikaisemmissa lausunnoissaan korostanut erityisesti pohjavesien ja maaperän suojelua, meluhaittojen hallintaa sekä valvonnan vahvistamista. Nyt esitetty luonnos sisältää merkittäviä parannuksia näihin teemoihin, mutta vaatii vielä täsmennyksiä, jotta vesien- ja ympäristönsuojelu toteutuisi riittävällä tasolla. Myös lupaviranomaisena esityksen mukaan toimivan Poliisihallituksen resurssit ympäristönäkökohtien asiantuntijuudessa tulee resursoida riittävästi. Vaihtoehtoisesti lupaviranomaisena voisi toimia lupa- ja valvontavirasto. Lupa- ja valvontavirastolla tulisi olla lakiin kirjoitettu valvontavelvoite ampuratoihin liittyen, jos Poliisihallitus on luvan myöntäjä.

Onko ympäristönsuojelulakia tarpeen soveltaa ehdotuksen mukaisesti ampumaratalain soveltamisen ohella?

Luonnos vastaa moniin SVKL:n aikaisempiin huomioihin:

- Maaperän ja pohjaveden pilaantumisen ehkäisy (5 §, 9 a §): BAT-velvoite on merkittävä edistysaskel.
- Melun hallinta (9 b §): Melumallinnuksen ja raja-arvojen sisällyttäminen lakiin vahvistaa lähialueiden asukkaiden suojaa.
- Päästöjen tarkkailu (9 c §): Velvoite tarkkailusuunnitelmaan ja raportointiin vastaa SVKL:n vaatimusta jatkuvasta seurannasta.
- Toiminnan lopettaminen (9 d §): Lopettamissuunnitelman velvoite ehkäisee hylättyjen ratojen jäämistä ympäristöriskiksi.

- Lausuntomenettely (5 a §, 8 §): Kunnan ja ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntojen velvoittavuus vahvistaa paikallista osallistumista.

Onko tehtävien siirtämisen seurauksena tarpeen muuttaa valtioneuvoston ohjesääntöä ehdotuksessa kuvatulla tavalla?

- Pohjavesialueiden erityissuoja: Lakiin tulee sisällyttää selkeä kieltä sijoittaa uusia ampumaratoja vedenhankintaan tärkeille pohjavesialueille.
- Raskasmetallien hallinta: Lupaehtoihin tulee sisällyttää konkreettiset tekniset ratkaisut (luotien keräysjärjestelmät, suojarakenteet).
- Riippumaton tarkkailu: Päästöjen tarkkailun tulee olla puolueetonta ja toteutua säännöllisesti, ei pelkästään luvanhaltijan toimesta.
- Ratavastaavan rooli: Ratavastaavan tehtäviin tulee sisällyttää myös ympäristönsuojelun toteutumisen valvonta.
- Valvontasuunnitelma (11 §): Poliisihallituksen valvontasuunnitelmaan tulee sisällyttää vesien- ja maaperänsuojelun erityistarkastelut sekä yhteistyö ympäristöviranomaisten kanssa.

Muut mahdolliset näkemykset ja huomiot esitysluonnoksesta?

Huomiot vähäisistä ampumaradoista

SVKL pitää tärkeänä, että myös vähäiset ampumaradat (alle 10 000 laukausta vuodessa) kuuluvat ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Liitto on aiemmissa lausunnoissaan korostanut, että pienetkin radat voivat aiheuttaa merkittäviä ympäristöriskejä, erityisesti pohjavesialueilla.

- Lakiin tulisi täsmentää, että vähäisten ratojen osalta ei voida soveltaa kevennettyä menettelyä, mikäli rata sijaitsee pohjavesialueella tai sen läheisyydessä.
- Vähäisten ratojen lupaehtoihin tulee sisällyttää samat ympäristönsuojelun velvoitteet kuin suurempien ratojen osalta, sillä riskit eivät ole yksinomaan toiminnan volyymin riippuvaisia.

Huomiot jo toiminnassa olevista ampumaradoista

SVKL kiinnittää huomiota siihen, että suuri osa ampumaradoista on jo toiminnassa ja niillä voi olla pitkäaikaisia ympäristövaikutuksia.

- Lakiin tulee sisällyttää siirtymäsäännökset, jotka velvoittavat myös nykyiset radat laatimaan tarkkailusuunnitelman ja lopettamissuunnitelman.

- Jo toiminnassa olevien ratojen osalta tulee varmistaa, että maaperän ja pohjaveden pilaantumisen riski arvioidaan uudelleen ja tarvittaessa toteutetaan kunnostustoimia.
- Valvonnassa tulee painottaa erityisesti vanhoja ratoja, joilla ei ole aiemmin ollut vastaavia velvoitteita.

Yhteenveto

Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto kannattaa luonnoksen etenemistä ja pitää sitä merkittävänä askeleena kohti turvallisempaa ja ympäristöystävällisempää ampumaratatoimintaa. Jotta laki olisi täysin linjassa vesien- ja ympäristönsuojelun tavoitteiden kanssa, siihen tulee kuitenkin lisätä edellä mainitut täsmennykset.

Moilanen Hannu

Suomen Vesiensuojelun Keskusliitto ry - Hannu Moilanen, Toiminnanjohtaja